

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький, ухвалила рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань «Право» на підставі прилюдного захисту дисертації **Швайки Миколи Миколайовича «Адміністративно-правове забезпечення прав і свобод людини та громадянина Службою безпеки України»** за спеціальністю 081 – Право «29» жовтня 2024 року

Характеристика особистості здобувача.

Швайка Микола Миколайович народився 07 липня 1971 року у місті Дружківка Донецької області.

У 1993 році закінчив Полтавський інженерно-будівельний інститут та здобув вищу освіту за спеціальністю «Промислове та цивільне будівництво» та кваліфікацією - інженер-будівельник. У 2003 році закінчив факультет Центру післядипломної роботи Полтавського національного технічного університету імені Ю.Кондратюка за спеціальністю «Економіка підприємства» та здобув кваліфікацію – економіст-правознавець. У 2011 році закінчив Національну академію Служби безпеки України та здобув кваліфікацію – юрист.

Із січня 2002 року проходить військову службу в органах Служби безпеки України.

Має досвід військової служби на оперативних та керівних посадах. Зокрема, із січня 2002 року по листопад 2015 року проходив військову службу в Управлінні Служби безпеки України в Полтавській області на посадах: оперуповноваженого та старшого оперуповноваженого, заступника начальника Полтавського міжрайвідділу, начальника Гадяцького міжрайвідділу, заступника начальника відділу по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю, начальника відділу у місті Кременчуці Полтавської області. Із листопада 2015 року по грудень 2016 року проходив військову службу в Головному управлінні Служби безпеки України на посаді заступника начальника 3 управління по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю. Із грудня 2016 року по липень 2019 року проходив військову службу в Управлінні Служби безпеки України в Сумській області на посаді заступника начальника управління. Із липня 2019 року по листопад 2020 року проходив військову службу в Головному управлінні Служби безпеки України в Донецькій та Луганській областях (зона проведення ООС) на посаді помічника начальника управління з координації антитерористичної діяльності. Із листопада 2020 року по травень 2024 року проходив військову службу на керівних посадах в Головному управлінні внутрішньої безпеки Служби безпеки України.

Із травня 2024 року по даний час проходить військову службу на посаді першого заступника начальника Управління Служби безпеки України в Черкаській області.

За сумлінне виконання службових обов'язків та досягнуті вагомі результати в оперативно-службовій діяльності неодноразово заохочувався правами керівництва регіональних управлінь та Служби безпеки України, керівництва обласних державних адміністрацій, правами Командувача Операцій об'єднаних сил, у т.ч. відзнаками Командувача ООС «Козацький хрест» I та III ступеней, нагороджений особистою вогнепальною зброєю.

Учасник бойових дій.

Автор (співавтор) 9 наукових публікацій з питань права.

Мови: українська, англійська.

Дисертацію виконано у Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький.

Науковий керівник – доктор юридичних наук, професор, Кондратенко Віталій Миколайович, професор кафедри права та правоохоронної діяльності Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Здобувач має 9 наукових публікацій за темою дисертації, з них 5 – у наукових фахових виданнях України, 0 монографій.

**СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ,
в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:**

1. Швайка М.М. Сучасні підходи до розуміння сутності та змісту адміністративного примусу у сфері забезпечення прав і свобод особи. *Наукові записки. Серія: Право.* 2022. Вип. 12. С. 143-146.

2. Швайка М.М. Місце і значення Служби безпеки України в реалізації адміністративно-правового механізму забезпечення прав і свобод громадян. *Аналітично-порівняльне правознавство.* 2023. № 4. С. 282-286.

3. Швайка М.М. Особливості державної політики України із забезпечення прав і свобод громадян Службою безпеки України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції.* 2023. № 3. С. 55-60.

4. Швайка М.М. Напрями та засоби здійснення адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини та громадянина Службою безпеки України. *Науковий вісник УжНУ. Серія «Право».* 2024. № 81. Ч. 2. С. 234-239.

5. Швайка М.М. Адміністративно-правові засади взаємодії Служби безпеки України з публічною владою та громадськістю із забезпечення прав і свобод людини та громадянина. *Актуальні проблеми держави і права.* 2024. № 101. С. 188-194.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Швайка М.М. Правові засади адміністративної діяльності Служби безпеки України. *Актуальні проблеми національного законодавства* : збірн. матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Кропивницький, 27 квіт. 2022 р.). Кропивницький : ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2022. Ч. 1. С. 93-96.

2. Швайка М.М. Поняття та система адміністративно-правових засобів забезпечення прав і свобод людини та громадянина. *Комплексний підхід до модернізації науки: методи, моделі та мультидисциплінарність* : матер. III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Житомир, 18 серп. 2023 р.). Житомир : Європейська наукова платформа, 2023. С. 98-100.

3. Швайка М.М. Адміністративно-правове регулювання функціонування Служби безпеки України у сфері захисту прав людини. *Права людини в період збройних конфліктів* : збірн. матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 3 лист. 2023 р.). Одеса : НУ «Одеська юридична академія», 2023. С. 81-88.

4. Швайка М.М. Напрями розвитку сфери адміністративно-правового забезпечення прав людини Службою безпеки України: європейський та євроатлантичний інтеграційний контекст. *Актуальні проблеми національного законодавства* : збірн. матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Кропивницький, 25 квіт. 2024 р.). Кропивницький : ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2024. Ч 1. С. 105-107.

В офіційному обговоренні результатів дисертаційного дослідження та відкритій науковій дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

1. **Манжула Андрій Анатолійович**, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри права та правоохоронної діяльності Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

2. **Джафарова Олена В'ячеславівна**, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри поліцейської діяльності та публічного адміністрування Харківського національного університету внутрішніх справ, надала позитивний відгук із зауваженнями: 1. У дисертації доволі чітко сформульовано поняття та визначено сутність адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини та громадянина суб'єктами владних повноважень. У вказаній площині відокремлено важливе місце органів і підрозділів СБУ через реалізацію ними свого спеціального адміністративно-правового статусу (С. 45-46). Авторське розуміння втілення у практичний аспект такого механізму потребує пояснення та деталізації.

2. Дисертантом окреслено зовнішні та внутрішні форми реалізації діяльності СБУ в галузі прав людини, а також здійснено групування й розкриття її функцій, зокрема обґрунтовано профілактичну, національnobезпекову, контррозвідувальну, інформаційно-аналітичну, міжвідомчопартнерську та інші (С. 61-63). Проте, для характеристики окремих важливих функцій використовується формальний підхід. Доцільно на конкретних прикладах означити реалізацію таких функцій як правозабезпечувальна та міжнародно-правова у сфері реалізації, охорони та захисту прав людини і громадянина.

3. У цілому варто погодитися з наведеною у дисертації системою взаємодії СБУ з органами публічної влади та населенням з питань забезпечення прав і свобод людини та громадянина, до якої залучено публічно-владний і суспільний аспект (С. 155-157). Водночас дискусійний характер має позиція щодо включення до цієї системи громадськоконтрольної ланки із загальними широкими правовими можливостями впливу громадян на діяльність спецслужби, притаманними для всіх органів виконавчої влади, передбачених відповідним чинним законодавством.

4. Визначено, що потрібно посилити комунікацію СБУ з громадськими об'єднаннями, зокрема з організації роботи комунікаційних майданчиків для 8

їхньої взаємодії з метою обміну інформацією й обговорення проблемних аспектів забезпечення державної безпеки. З огляду на це запропоновано внести відповідні зміни та доповнення до плану заходів з реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.02.2023 № 160-р (С. 191). У повній мірі погоджуємося з наведеною актуальною пропозицією, однак, на жаль, вона не знайшла подальшого розвитку на сторінках дисертації.

5. Зміст окремих підрозділів дисертації виглядає переобтяженим через наведення загальновідомої інформації, яка має опосередковане значення для розв'язання першочергових наукових завдань, зокрема у підрозділі 1.3 «Сучасний стан державної політики України у сфері забезпечення прав і свобод людини та громадянина Службою безпеки України». Автором наводиться значна за обсягом характеристика положень окремих нормативно-правових актів, зокрема Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки та Національної стратегії у сфері прав людини.

3. Миргород Валерія Валеріївна, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету, надала позитивний відгук із зауваженнями: 1. Постановка та актуалізація автором питання про необхідність теоретичного узагальнення розуміння сутності, значення й особливостей розвитку інституту забезпечення прав і свобод людини та громадянина в адміністративно-правовій доктрині України. Обґрунтування адміністративно-правового забезпечення як систематичного і цілеспрямованого державно-владного організаційного й управлінського впливу суб'єктів владних повноважень, регламентованим адміністративним законодавством через застосування адміністративно-правового інструментарію для створення оптимального соціального середовища, яке забезпечує ефективне й результативне впровадження, реалізацію, охорону, захист, відновлення й розвиток конституційних прав і свобод людини та громадянина;

2. Розробка низки авторських дефініцій, які враховують аспекти доктринального тлумачення відповідних понять, обґрунтування доцільності їхнього нормативного закріплення, що дозволить спростити практику реалізації значної кількості правових норм у сфері реалізації, охорони та захисту прав людини з боку СБУ, адже вміщують конкретні визначення, що спрощує їхнє розуміння та тлумачення;

3. Визначення актуальних проблем систематизації міжнародно-правових актів і вітчизняного адміністративного законодавства щодо адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини та громадянина СБУ, у результаті чого надано обґрунтування внутрішнього (національний) та зовнішнього (міжнародній) напрямів розвитку цієї сфери;

4. Обґрунтування необхідності налагодження стійкого функціонування механізму адміністративно-правового забезпечення прав людини в діяльності органів і підрозділів СБУ, яке покликане за допомогою відповідного юридичного інструментарію створити сприятливі умови для усунення

чинників, що зумовлюють виникнення підґрунтя для вчинення обмеження чи порушення конституційних прав людини і громадянина.

4. Гриценко Володимир Григорович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри права та правоохоронної діяльності Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка, надав позитивну рецензію із зауваженнями: 1. При розкритті загальних особливостей взаємодії СБУ з органами публічної влади та громадськістю щодо забезпечення прав і свобод людини та громадянина не приділено належної уваги важливості співпраці у цій сфері з відповідними підрозділами поліції;

2. Здобувачем не окреслено шляхи запозичення перспективного досвіду адміністративно-правового забезпечення прав людини державними органами спеціального призначення з правоохоронними функціями провідних держав ЄС та реальні можливості його використання в Україні.

5. Сокурєнко Олена Анатоліївна, кандидат юридичних наук, доцент доцент кафедри права та правоохоронної діяльності Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка, надала позитивну рецензію із зауваженнями: 1. За результатами розгляду роботи, потрібно також звернути увагу дисертанта на певні неузгодженості, зокрема потребує додаткового обґрунтування позиція щодо повноти сутнісно-змістового тлумачення державної політики України у сфері забезпечення прав і свобод людини та громадянина СБУ.

2. У підрозділі «3.2 Розвиток сфери адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини та громадянина Службою безпеки України» недостатньо повно розкрито шляхи імплементації норм Керівництва з ефективного розслідування та документування катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання (Стамбульський протокол), у редакції 2022 р.

Загальна оцінка роботи і висновок. Дисертаційне дослідження Швайки Миколи Миколайовича «Адміністративно-правове забезпечення прав і свобод людини та громадянина Службою безпеки України» є самостійною, актуальною, завершеною та цілісною науковою працею.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що містить науково-обґрунтовані теоретичні та практичні результати досліджень, характеризується єдністю змісту, точністю викладення матеріалу та свідчить про особистий внесок автора в науку.

Дисертація виконана державною мовою. За кількістю і рівнем публікацій, апробацією на наукових конференціях дисертація на тему «Адміністративно-правове забезпечення прав і свобод людини та громадянина Службою безпеки України» відповідає вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів

України від 12.01.2022 № 44, в редакції від 19 травня 2023 року № 502), а її автор, Швайка Микола Миколайович, заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії в галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Результати голосування:

«За» – 5 членів ради

«Проти» - немає

«Утримались» - немає

На підставі прилюдного захисту, результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка присуджує **Швайці Миколі Миколайовичу** ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 – Право.

Голова спеціалізованої
вченої ради

Андрій МАНЖУЛА